

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **I. K.**, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Plzeň, Na Jíkalce 13, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 11. 2007, č. j. 61 Az 40/2006 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 4. 2006, č. j. OAM-412/VL-10-11-2006, žalované Ministerstvo vnitra zamítlo, jako zjevně nedůvodnou, žádost žalobkyně o udělení azylu podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného podala žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 16. 11. 2007, č. j. 61 Az 40/2006 - 22, zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že se ztotožňuje s názorem žalovaného, dle kterého žalobkyně neuvedla žádné azylově relevantní důvody a jediné, o co svou žádost opírala, byly potíže se soukromými osobami (matkou, otčímem a bratrem). Z ničeho tedy nevyplývá, že by žalobkyně byla vystavena pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, přičemž její žádost o udělení azylu je motivována snahou o legalizaci pobytu na území České republiky. Dále krajský soud konstatoval, že žádost žalobkyně je nedůvodná i z pohledu § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a že se na žádost žalobkyně nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Rozsudek napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, v níž uplatnila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť napadené rozhodnutí je, podle jejího názoru, stíženo nezákonností spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Předně stěžovatelka namítá, že se soud s ohledem na její osobní situaci (problémy s rodinnými

příslušníky, které vyústily až ve fyzické napadání a sexuální obtěžování stěžovatelky a její nucení k prostituci) nevypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu (tzv. humanitární azyl). S ohledem na výše popsané rodinné problémy by bylo na místě zvážit, zda stěžovatelce neposkytnout ochranu před újmou na jejím zdraví, popř. dokonce životě, které se jí na Ukrajině údajně nedostane. Právě tato skutečnost, společně s faktem, že stěžovatelka vede na území České republiky dosud spořádaný život, kterým dává záruku toho, že pro Českou republiku nepředstavuje bezpečnostní riziko, by mohly zakládat důvod pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka uvádí, že si je vědoma účelu institutu azylu, jímž není pouhá legalizace pobytu cizince na území České republiky, nelze však nevidět, že úkony k získání povolení k pobytu na území České republiky v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, by musela činit na území Ukrajiny, kde by byla vystavena nebezpečí újmy na zdraví i životě. Toto nebezpečí se zvyšuje v závislosti na době vyřizování žádosti o povolení pobytu českými zastupitelskými úřady na Ukrajině, přičemž délku tohoto řízení nelze předem stanovit. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil. Současně požádala stěžovatelka o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s., neboť výkon, resp. jiné právní následky napadeného rozsudku, by pro ni představovaly nenahraditelnou újmu směřující do sféry jejího života a zdraví. Přiznaný odkladný účinek by se přitom nedotkl nabytých práv třetích osob a nebyl by ani v rozporu s veřejným zájmem.

K podané kasační stížnosti se vyjádřil žalovaný. Uvedl, že se kasační stížnost jeví v některých svých bodech jako žalobu přesahující. Nedospěje-li Nejvyšší správní soud ke stejnému závěru, pak žalovaný kasační stížnost shledává jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Žalovaný připomíná, že stěžovatelka před správním orgánem vypověděla, že se nikam (tedy ani na policii) neobracela a žádná oznámení ani stížnosti na protiprávní jednání svých rodinných příslušníků ze strachu nepodávala. Žalovaný zde odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2005, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003, a ze dne 8. 12. 2004, č. j. 1 Azs 58/2004. Navrhl proto kasační stížnost odmítnout. K žádosti na přiznání odkladného účinku odkázal na § 32 odst. 5 zákona o azylu, který zakotvuje odkladný účinek kasační stížnosti podané proti rozsudku krajského soudu o žalobě ve věcech mezinárodní ochrany (dříve azylu).

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou žalovaného, dle které stěžovatelka uplatňuje v kasační stížnosti skutečnosti, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem. Z obsahu žaloby na č. 1. 1 a 10 soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka argumentovala po skutkové stránce obdobně jako v nyní projednávané kasační stížnosti; právně však svá tvrzení nesubsumovala. Pokud krajský soud žalobu v této podobě přijal a meritorně ji projednal, nelze v řízení o kasační stížnosti přičítat stěžovatelce k tíži, že až nyní svá tvrzení opírá o tvrzený rozpor s konkrétními ustanoveními zákona. Z tohoto důvodu proto Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro odmítnutí kasační stížnosti (její části) pro nepřípustnost, ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. *in fine*, a přihlédl ke všem skutečnostem v ní tvrzeným (§ 109 odst. 4 s. ř. s. *a contrario*).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně

přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky a je podmíněn již zmíněným přesahem jejích vlastních zájmů.

Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb., s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud těž nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

Pokud jde konkrétně o námitku, podle níž se krajský soud nezabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, i zde Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu. Za zmínku stojí v první řadě rozsudek ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71 (dostupný na www.nssoud.cz), podle něhož *„zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné [§ 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu], znamená, že neproběhlo dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože neexistence těchto důvodů je podmínkou rozhodování podle § 14 zákona o azylu (humanitární azyl) i podle § 13 zákona (sloučení rodiny), nemůže správní orgán tímto rozhodnutím vyslovit, že se azyl podle § 13 nebo podle § 14 neuděluje.“* Postupu krajského soudu tak nelze vytýkat nezákonnost, neboť aplikací § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu v případech, kdy v žádosti o azyl nejsou žádné skutečnosti svědčící o tom, že by stěžovatelka mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, je pojmově vyloučen následný postup správního orgánu či soudu podle § 12 zákona o azylu. V tomto duchu se vyjádřil i zdejší soud, když v rozsudku ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90 (na www.nssoud.cz), vyslovil, že: *„správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, přičemž současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplýne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o*

neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona.“ Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že vztah výroků podle ustanovení § 16 a § 14 zákona o azylu je vztahem vzájemného vyloučení.

Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by byť jen naznačovaly, že by byla ve vlasti vystavena pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných (§ 12 zákona o azylu), neboť pouze konstatovala, že bezprostředním impulsem k jejímu odchodu ze země původu byla obava z jejího příbuzenstva, a jako další důvod odchodu již uvedla jen snahu o legalizaci svého pobytu v České republice. Nemožnost podřazení stěžovatelkou namítaných důvodů pod azylové významné důvody tak plyne především ze zjištění, že stěžovatelka nebyla pronásledována státní mocí, ale soukromými osobami. Toto pronásledování však nemůže být důvodem pro udělení azylu, pokud politický systém v zemi původu žadatele o azyl dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů. Tento závěr vyslovil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, případně v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, (všechny dostupné na www.nssoud.cz). Stěžovatelka důvod svého odchodu řešila opakovanými odchody z domova a ukrýváním u známých, aby předešla fyzickým útokům bratra, sexuálnímu obtěžování otčíma a nátlaku matky k získávání finančních prostředků prostitucí. Jednání svých rodinných příslušníků však se státními orgány vůbec neřešila, a to z důvodu tvrzené obavy před těmito příbuznými, kterou nabyla na základě výhrůžky, že uplatňování práv u příslušných státních orgánů bude použito proti její osobě. Nelze tedy z tohoto důvodu ani predikovat, že by ji případná pomoc ze strany orgánů veřejné moci byla odepřena. Rovněž nelze přehlédnout, že zmiňované problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003-60, na www.nssoud.cz).

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námítky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka sama žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje její vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Dospěl totiž k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu